

Miesten tasa-arvo ry:n lausunto hallituksen esityksestä laiksi naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta (HE 182/2021)

Miesten tasa-arvo ry (MTA) katsoo, että hallituksen esitystä laiksi naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta on arvioitava tasa-arvonäkökulmasta. Se, että asevelvollisuus koskee Suomessa vain miehiä, asettaa miehet ja naiset sukupuolen perusteella eriarvoiseen asemaan. Asevelvollisuuslaki on miehiä sukupuolen perusteella syrjivä. Lakiesitys naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta tarjoaa erinomaisen tilaisuuden arvioida suomalaisen maanpuolustusjärjestelmän epätasa-arvoisuutta ja aloittaa toimet epätasa-arvoisen ja epäoikeudenmukaisen tilanteen korjaamiseksi.

MTA toteaa, että perustuslaissa säädetty yhdenvertaisuuspykälä (perustuslain 6 §) nimenomaisesti kieltää asettamasta ihmisiä ilman hyväksyttävää perustetta eriarvoiseen asemaan mm. sukupuolen perusteella. Niin asevelvollisuuslaki, joka asettaa asevelvollisuuden vain miehille, kuin tämä lakiesitys, jossa säädetään naisille oikeus hakeutua vapaaehtoisesti asepalvelukseen, ovat ristiriidassa tämän perustuslain keskeisen säädöksen kanssa. Tämä ristiriita on ratkaistava, ennen kuin lakiesityksen (HE 182/2021) käsittelyssä voidaan edetä.

MTA korostaa, että vaikka perustuslain 6§ sisältää mahdollisuuden eriarvoiseen kohteluun hyväksyttävällä perusteella, on eriarvoiselle kohteluun oikeutettavan perusteen oltava poikkeuksellisen painava ja hyvin perusteltu. Hyväksyttävälle perusteelle on perustuslain esitöiden mukaan asetettu korkeat vaatimukset. Tätä taustaa vasten on hyvin erikoista, ettei hyväksyttävää perustetta miesten ja naisten eriarvoiselle kohtelulle ole koskaan edes esitetty missään. Tämä käy hyvin selville useammasta tuoreesta opinnäytetyöstä.¹ Koska perustuslain 6§ erityisesti velvoittaa edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa yhteiskunnallisessa toiminnassa ja työelämässä, on eduskunnan syytä tarttua toimeen ja korjata perustuslain kanssa ristiriidassa oleva lainsäädäntö yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi.

MTA pitää tärkeänä, että kaikkia asepalvelusta suorittavia kohdellaan tasa-arvoisesti ja oikeudenmukaisesti, sukupuolesta riippumatta. Sukupuoliperusteista erityiskohtelulle ei armeijassa voi olla sijaa, sillä se on haitallista moraalille ja yhtenäisyydelle. Vapaaehtoisnaisille maksettu varusraha on nimenomaan sukupuoliperusteista erityiskohtelua. Siksi siihen on saatava muutos. MTA huomauttaa, että puolustusvoimissa vain asevelvollisilta miehiltä on edellytetty palvelusohjesäännössä pitkien hiusten leikkaamista. Vapaaehtoisnaisilla pitkät hiukset ovat olleet sallittuja. Tämän lisäksi asevelvollisten miehiltä on vaadittu säännöllistä parranajoa. Parturi- ja parranajokuluista asevelvolliset miehet ovat joutuneet huolehtimaan täysin omalla kustannuksellaan. Tilanne on epätasa-arvoinen ja epäoikeudenmukainen. Vapaaehtoisnaiset ja asevelvolliset varusmiehet eivät ole samalla viivalla asepalvelusta suorittaessaan. MTA katsoo, että varusrahasta on joko luovuttava kokonaan, tai sitten sitä on ryhdyttävä maksamaan myös asevelvollisille miehille mm. parranajovälineiden hankkimista varten. Palvelusta suorittavien hiusten hyväksyttävää pituutta on säänneltävä sukupuolineutraalisti: jos vapaaehtoisnaisille sallitaan pitkät hiukset, ne on sallittava myös asevelvollisille miehille.

Lisäksi MTA katsoo, että aseellista palvelusta suorittavien kohdalla on syytä huomioida se biologinen tosiasia, että asevelvollisuuttaan suorittavat miehet tarvitsevat selvästi enemmän energiaa päivittäin, kuin vapaaehtoista palvelusta suorittamassa olevat naiset. Kun vielä muistetaan, että moni fyysisesti ja henkisestikin kuormittavaa palvelusta suorittavista nuorista miehistä on vielä kasvuiässä, on päivittäisen

energiantarpeen tyydyttämisestä huolehtiminen entistäkin tärkeämpää. Valitettavasti MTA saamat tiedot kasarmeilta ja kenttäolosuhteista sekä myös tiedotusvälineiden raportoimat uutiset ovat osoittaneet, että varusmiehet ovat usein saaneet suorittaa palvelustaan aivan riittämättömällä ravitsemuksella, pahimmillaan jopa nälissään. Moni heistä on joutunut käyttämään vähäiset päivärahansa ja säästöjäänkin siihen, että ovat saaneet hankittua itselleen ruokaa.

Vaikka asiasta nousseen mediakohun myötä puolustusministeriö ja puolustusvoimat ovat sittemmin parantaneet varusmiesten ruokahuoltoa, on tilanne valitettavasti edelleenkin se, että monet varusmiehet joutuvat edelleen paikkaamaan päivittäisen energiantarpeen vajettaan omalla kustannuksellaan. MTA katsoo, että varusmiesten riittävästä ja terveellisestä ravitsemuksesta huolehtimisen on oltava puolustusvoimien ykkösprioriteetteja myös poikkeusolosuhteissa, kuten korona-aikana, ja maastoharjoituksissaⁱⁱ. Lisäksi päivärahojen tasoa on varusmiesten osalta syytä korottaa sen varmistamiseksi, että heidän ravitsemustilanteensa on hyvä lomillakin.

MTA muistuttaa myös siitä, että nykyinen järjestelmä, jossa varusmiespalveluksen, tai naisten vapaaehtoisen palveluksen, ajalta ei kerry eläkettä, on äärimmäisen epäoikeudenmukainen. Tämä on epäkohta, joka eduskunnan on syytä korjata mitä pikimmin.

ⁱKokkarinen, Lenita (2019): *"Asevelvollisuus ja tasa-arvo: Sukupuoleen perustuvan velvollisuuden hyväksyttävyyys"*, Pro gradu -tutkielma, Vaasan yliopisto

(<https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/10253/Vaasa%202019%20Kokkarinen.pdf?sequence=2&isAllowed=y>), Björkvist, Sofia (2021): *"Suomen asevelvollisuusjärjestelmän tarkastelu yhdenvertaisuusperiaatteen ja syrjinnän kiellon näkökulmasta 2020-luvulla"*, Pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto

(https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/331187/Bjorkqvist_Sofia_tutkielma_2021.pdf?sequence=2&isAllowed=y), <http://tutkainlehti.fi/asevelvollisuus-tasa-arvoon-sitoutuneen-suomen-riippakivena/>

ⁱⁱ <https://www.miestentasa-arvo.fi/post/miesten-tasa-arvo-ry-asevelvollisten-miesten-ravitsemuksesta-on-huolehdittava>